

Terveysväitteet ja luonnontuotteet

Valtakunnalliset luonnontuotepäivät
Tampere 2.10.2007
Ylitarkastaja Annika Nurttila
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Terveysväitelainsäädäntö ennen

- Lainsäädäntö rajallista, tulkinnat ja käytännöt vaihdelleet
  - Valvonnallisia ongelmia
  - Haitannut tavaroiden vapaata liikkumista
  - Epätasa-arvoinen kilpailutilanne
  - Hämmennystä kuluttajien parissa

Nyt

EU:n ravitsemus- ja terveysväiteasetus 1924/2006/EY

- Yhteiset säännöt markkinointiin kaikkialla EU:ssa
- **Ennakkohyväksyntä**järjestelmä: tutkimusnäytön tieteellinen arviointi (EFSA)
- Paljon **uusia vaatimuksia** väitteiden käyttäjille mutta muutoksille pitkiä siirtymäaikoja
- Väitteiden käytön edellytykseksi tulee sopiva ravintosisältöprofiili (kuten rasvan, SAFA:n transFA:n, sokerien ja suolan määrä), työ käynnistynyt
- Rekisteri väitteistä ja niiden käytön edellytyksistä (sekä hylätyistä väitteistä), **vain hyväksytyjen terveysväitteiden käyttö on jatkossa sallittua**

Asetuksen soveltamisala

- ✓ Kaupallisessa viestinnässä esitettävät positiiviset väitteet
  - ✓ ml. pakkaamattomat tuotteet
  - ✓ tavaramerkit (siirtymäaika)
- ✓ Terveysväite: väite, jossa todetaan, esitetään tai annetaan ymmärtää, että elintarvikeryhmän, elintarvikkeen tai sen ainesosan ja terveyden välillä on yhteys
  - ✓ ml. kuvat, symbolit, graafiset esitykset

Lääkkeelliset väitteet edelleen kiellettyjä

*Elintarvikelaki (23/2006) 9 §
KTMa ravintolisistä (571/2003)*

- Elintarvikkeen pakkauksessa, esitteessä, mainoksessa tai muulla tavalla markkinoinnin yhteydessä*
- Elintarvikkeesta on annettava totuudenmukaiset ja riittävät tiedot
  - Elintarvikkeesta ei saa antaa harhaanjohtavia tietoja
  - *Elintarvikkeella ei saa esittää olevan ihmisen sairauksien ennalta ehkäisemiseen, hoitamiseen tai parantamiseen liittyviä ominaisuuksien eikä viitata sellaisiin tietoihin*

Elintarvikkeiden terveysväitteitä sivuavaa lainsäädäntöä

- Lääkelaki 395/1987 → Lääkelaitos
- Kuluttajasuojalaki 38/1978 →
Kuluttajavirasto (mm. sopimaton ja hyvän
tavan vastainen markkinointi)
- Asetus kuluttajasuojaviranomaisten
yhteistyöstä → EU viranomaiset yhdessä

Muutokset 1.7.2007 ->

- Ravintoarvomerkinnot ja tiettyjen tietojen antaminen pakollista, jos käytetään terveystietoja
- Vain asetuksen liitteen ravitsemustietoja sallittuja
- Markkinointiin rajoituksia
- Terveystietoja koskevia hakemuksia voi jättää, Suomessa hakemukset Eviraan
- EU:n arvioitavaksi jätettävien kansallisten terveystietolistojen laatiminen käynnistyi (tietoja voi toimittaa KTM:n 12.10.2007 asti, Suomen toimitettava kansallinen lista komissioon viimeistään 31.1.2008)

Yleisiä edellytyksiä väitteiden käytölle (art.5)

- Yleisesti hyväksytty tieteellinen näyttö
- Vaikuttavan aineen määrä (+/-)
- Tuotteen käyttömäärä
- Hyödynnettävyys elimistössä
- Väitteiden ymmärrettävyys
- Ohjeiden mukaan valmistetut elintarvikkeet

Terveysväitteiden yhteydessä oltava

- Tuotteen ravintosisältö (energia, proteiini, hiilihydraatit, sokeri, rasva, tyydyttynyt rasva, kuitu) + tarvittaessa kohdeaine¹
- Maininta tasapainoisen ja monipuolisen ruokavalion ja terveiden elämäntapojen tärkeydestä¹
- Kuinka paljon/usein tuotetta on käytettävä väitetyyn hyödyn saamiseksi¹
- Tarvittaessa varoitusmerkinnät (jos liiallisella käytöllä on terveysriskejä tai joidenkin henkilöiden on vältettävä tuotetta)

¹Ei koske pakkaamattomia elintarvikkeita

Kiellettyä on mm.

- Viitata yksittäisten lääkäreiden tai terveydenhuollon ammattilaisten suosituksiin
- Viitata painonpudotuksen nopeuteen tai määrään
- Esittää, että tuotteen nauttimatta jättämisellä voi olla terveysvaikutuksia
- Saattaa epäilyksenalaiseksi muiden elintarvikkeiden turvallisuutta/ riittävyttä
- Rohkaista tuotteen liialliseen kulutukseen
- Pelotella kuluttajia elintoimintojen muutoksilla

Miten väitteen saa hyväksytyjen väitteiden rekisteriin?

- **Ravitsemusväitteet** asetuksen liitteenä
- Tietyt **yleisesti hyväksytyt terveysväitteet** (artikla 13)
  - jäsenmaat keräävät 31.1.08 mennessä → komissio + EFSA → komissio+komitea 31.1.2010
- Uudet **innovatiiviset terveysväitteet** (artikla 18)
  - elinkeinonharjoittajan hakemus jäsenmaalle → EFSA (5kk +1kk) → komissio (+2kk mikäli EFSA myönteinen, komitologiaan mikäli kielteinen)
- **Sairauden riskin vähentämistä väitteet** + **lapsiin liittyvät** väitteet (artikla 14): elinkeinonharjoittajan hakemus jäsenmaalle
  - → EFSA (5kk + 2kk) → komission päätösehdotus 2kk sisällä, komitologiaan

Viittaus yleisluontoiseen hyötyyn terveyden kannalta - ehdot

- Viittaus ravintoaineesta tai elintarvikkeesta saatavaan *yleisluontoiseen, täsmentämättömään hyötyyn* terveyden kannalta
  - -> *Sallittu ainoastaan, jos siihen liittyy 13 tai 14 artiklassa tarkoitettuihin luetteloihin liittyvä yksittäinen terveysväite*

Jäsenmaat kokoavat artikla 13:n mukaiset väitteet → yhteisön arviointiin

---

- Nämä väitteet voivat koskea:
  - a) Ravintoaineen tai muun aineen vaikutus kasvuun, kehitykseen ja elimistön toimintaan, tai
  - b) psykologisia toimintoja ja käyttäytymistä, tai
  - c) laihtumista, painon kontrollointia, näläntunteen vähentymistä, kylläisyyden tunteen lisääntymistä tai ruokavalion energiasisällön vähentymistä
- Oltava yleisesti hyväksytty tieteellinen näyttö
- Oltava keskivertokuluttajan ymmärrettävissä

Jäsenmaiden on toimitettava 31.1.08 mennessä komissioon lista ko. väitteistä, niihin sovellettavista edellytyksistä ja viittaukset tieteellisiin perusteluihin

**Raportti saatavissa
Eviran nettisivuilta
(pdf, 316s)**

www.evira.fi

→ Elintarvikkeet

→ Valvonta ja yrittäjät

→ Terveysväitteet

**SELVITYS SUOMEN
ELINTARVIKEMARKKINOILLA
KÄYTETTÄVISTÄ TERVEYSVÄITTEISTÄ**

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Tuoteturvallisuus- ja tuotemarkkinointiyksikkö

Mitä selvityksen jälkeen?

- KTM vastaa Suomen kansallisen luettelon tekemisestä (dead-line 31.1.08)
- KTM:ssä työryhmä, jossa mukana väiteprojektin seurantaryhmä ja Eviran asiantuntijaverkosto
- Eri asiantuntijat arvioivat näyttöä (3 portaisesti)
- EFSA, komissio ja jäsenmaat työstävät ohjeita
- Suomi mukana erilaisissa pohjoismaissa yms. projekteissa joissa pohditaan väitelistoja

Siirtymäaikoja tuotteille, jotka eivät ole asetuksen mukaisia

---

- *Ennen 1.7.07 markkinoille saatetut tai merkityt (= pakatut) tuotteet voidaan pitää kaupan viimeiseen sallittuun myyntipäivään asti, ei kuitenkaan enää 31.7.2009 jälkeen*
- Ravintosisältöprofiilit vahvistetaan viimeistään 19.1.2009. Mikäli tuote ei täytä profiilin vaatimuksia niin voi pitää kaupan 24 kk profiilien vahvistamisesta
- Ennen 1.1.2005 käytössä olleita tavaramerkkejä voi käyttää 2022 asti
- Lapsiin ja sairauden riskin vähentämiseen liittyville väitteille ei ole siirtymäaikoja mutta muita kansallisesti hyväksyttäviä terveysväitteitä voi käyttää, kunnes väitteet on yhteisötasolla hyväksytty (viimeistään 31.1.2010)

Kiitos!

---

annika.nurttila@evira.fi

